

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 64.443 van 6 februari 1997
in de zaak A. 64.657/VII-13.312.**

In zake : de n.v. DE BRUYN,
die woonplaats kiest bij
Advocaten J. PUTZEYS, St. GEHLEN en
X. LEURQUIN,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Sint-Bernardusstraat 98

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat I. LAUREYS,
kantoor houdende te BUGGENHOUT,
Provincialebaan 22.

tussenkomen de partij :

de gemeente SCHOTEN,
die woonplaats kiest bij
Advocaat J. PEETERS,
kantoor houdende te SCHOTEN,
Kapstraat 50-52.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de
n.v. DE BRUYN op 26 juli 1995 heeft ingediend om de
vernietiging te vorderen van het besluit van de minister
vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams
minister van Leefmilieu en Huisvesting van 31 mei 1995
waarbij :

- a) het beroep van de verzoekende partij tegen het
besluit van de bestendige deputatie van de provin-
cieraad van Antwerpen van 1 april 1993 houdende het
verlenen tot 6 oktober 1994 (i.p.v. 6 oktober 1998
zoals aangevraagd) van de milieuvergunning tot het
in bedrijf houden en veranderen van een aan de
Zaatstraat te Schoten gelegen inrichting voor het

- behandelen van chromietzand, ongegrond wordt verklaard,
- b) het beroep van het college van burgemeester en schepenen van Schoten tegen hetzelfde besluit gegrond wordt verklaard,
 - c) het beroepen besluit wordt opgeheven, en
 - d) aan de verzoekende partij de vergunning wordt geweigerd om de bewuste inrichting in bedrijf te houden en te veranderen;

Gelet op het arrest nr. 59.846 van 4 juni 1996 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt bevolen;

Gezien het verzoekschrift tot tussenkomst van 2 juli 1996;

Gelet op de beschikking van 18 juli 1996 die de tussenkomst van de gemeente SCHOTEN toelaat;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories van de verwerende partij en de tussenkomende partij;

Gelet op de beschikking van 8 november 1996 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 12 december 1996;

Gehoord het verslag van Staatsraad R. STEVENS;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat L. VAN HOUT, die loco Advocaten J. PUTZEYS, St. GEHLEN en X. LEURQUIN verschijnt voor de verzoekende partij, van Advocaat J. NIJS, die loco Advocaat I. LAUREYS verschijnt voor de verwerende partij, en van Advocaat J. PEETERS, die verschijnt voor de tussenkomende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de belangrijkste feitelijke gegevens van deze zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1. De n.v. Ertsenmaalterij DE BRUYN is gespecialiseerd in de verwerking van industriële mineralen voor de keramische metaalverwerkende en aanverwante nijverheid.

Rond het bedrijf, dat reeds sinds 1898 te Schoten gevestigd is, worden vanaf 1950 geleidelijk aan heel wat woningen opgetrokken.

Volgens het gewestplan Antwerpen, vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979, ligt het bedrijf in een zogeheten "gemengd woon- en industriegebied".

De laatste vergunning - voor de exploitatie van een inrichting voor het drogen, koelen en opzakken van chroomzand en het vervaardigen van vormzand - is afgegeven op 6 oktober 1983 en verstreken op 6 oktober 1993.

2. Op 24 november 1992 dient de n.v. DE BRUYN bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen een milieuvergunningsaanvraag in voor het hernieuwen van een vergunning voor een bestaande inrichting van klasse 1, en zulks voor een termijn van vijf jaar. Vergeleken met de bestaande vergunning wordt een beperkte uitbreiding gevraagd. De vergunningsaanvraag heeft tevens betrekking op de wijziging van een lozingsvergunning.

Blijkens de milieuvergunningsaanvraag betreft het voorwerp van de exploitatie een inrichting voor :

- "a. het behandelen (drogen, zeven, koelen, opzakken, ed.) van chromietzand;
- b. het vervaardigen van vormzand (zandomhulling) uitgaande van zand en harsen;
- c. op- en overslag en herverpakking (distributie) van minerale keramische silicaten (Ca-Silicaat, straalgrit, e.d.)".

3. Met een besluit van 1 april 1993 verleent de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen de gevraagde vergunning, met dien verstande dat wordt bepaald dat de vergunningstermijn eindigt op 6 oktober 1994, zijnde één jaar vanaf de einddatum van de eerder verleende vergunning van 6 oktober 1983. De vergunning wordt verleend voor een termijn van één jaar om het bedrijf in staat te stellen zich elders te vestigen.

4. Zowel de n.v. DE BRUYN als het college van burgemeester en schepenen van Schoten tekenen tegen deze beslissing beroep aan bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu. Kort samengevat kan het college er niet mee instemmen dat een vergunning wordt verleend, ook niet voor één jaar.

5. Op 25 oktober 1993 beslist de Vlaamse minister voor Leefmilieu en Huisvesting het beroep van de n.v. DE BRUYN ongegrond en dat van het college van burgemeester en schepenen gegrond te verklaren en de beslissing van de bestendige deputatie te bevestigen met dien verstande dat wordt gepreciseerd dat "de vergunning op deze locatie niet meer kan worden verlengd na 6 oktober 1994".

6. Laatstgenoemd besluit is vernietigd met 's Raads arrest nr. 50.366 van 24 november 1994.

7. De minister heeft dan, na nieuwe adviezen van de onderscheiden diensten en instanties, op 31 mei 1995 opnieuw uitspraak gedaan over de beroepen van de n.v. DE BRUYN en het college van burgemeester en schepenen, en het thans bestreden besluit genomen.

Overwegende dat in het derde onderdeel van het eerste middel onder meer de schending wordt aangevoerd van de wet van 29 juli 1991 op de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van artikel 52, 3°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM I),

"doordat de bestreden beslissing uitdrukkelijk erkent dat de inrichting van verzoekende partij aan alle emissiegrenswaarden voldoet en toch het ontvankelijk verklaard beroep van verzoekende partij gericht tegen de beslissing nr. 2/MLAV1/9200000700/KB/Lan van 1 april 1993 van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen houdende verlenen van de vergunning voor een termijn van één jaar, ongegrond verklaart, het ontvankelijk bevonden beroep van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Schoten gegrond verklaart, de beslissing van 01 april 1993 opheft en verzoekende partij de gevraagde milieuvergunning weigert, dit alles om de volgende redenen :

- 1) dat 'tijdens het openbaar onderzoek 31 schriftelijke bezwaarschriften werden ingediend door omwonenden en 1 collectief bezwaarschrift ondertekend door 174 personen; dat ook de

- laatste jaren nog een aantal PV's werden opgesteld; voornamelijk inzake stof- en geurhinder';
- 2) dat 'ofschoon de geleide emissies voldoen aan de emissiegrenswaarden, er nog niet-geleide emissies zijn, zoals de opslagplaats voor chroomzand in bulk (10.000 ton) in open lucht, open overstortpunten (terugvoerband en afzak-silo's voor chromietzand), en de transporten waarbij vrachtwagens de grondstoffen in bulk aanvoeren en deponeren, waardoor vooral bij droog en winderig weer stofhinder voor de omwonenden onvermijdelijk is;
 - 3) dat in de woonwijk ook een fenolgeur in de omgeving waar te nemen is; dat uit literatuurgegevens (...) blijkt dat de geurdrempelwaarde voor fenol 0,11 ppm bedraagt; dat gelet op de lage geurdrempelwaarde en de gemeten fenolgehalte 1,47 mg/Nm³ kan worden gesteld dat afhankelijk van klimatologische omstandigheden het bedrijf voor intrinsieke geurhinder zorgt in de wijk; dat fenol een giftige stof is die bijtend werkt op de ogen, de huid en de ademhalingsorganen, dat de MAC-waarde 5 ppm (19 mg/Nm³) bedraagt;
 - 4) dat de lawaaihinder en stofhinder voor de omwonenden veroorzaakt door de zware vrachtwagens reëel is, op grond van een redenering aan de hand van 1.600 vrachtwagens per jaar gedurende 10 dagen per jaar aan gemiddeld 160 vrachtwagens per dag;
 - 5) dat de aan de inrichting verbonden stof- en reukhinder, ofschoon aanzienlijk verminderd door de plaatsing van doeltreffende ontstof-fings- en filterinstallaties, toch nog over-dreven is voor het aanpalende dichtbebouwde woongebied;
 - 6) de bestreden beslissing de bezwaren en aan-spraken van het college van burgemeester en schepenen van Schoten evalueert, gezien de meermaals vastgestelde ontoelaatbare intrin-sieke hinder van het bedrijf van verzoekende partij;
 - 7) de bestreden beslissing overweegt dat ver-zoekende partij ondertussen de noodzakelijke milieuvergunning heeft bekomen voor een her-locatie in het Antwerps havengebied;
 - 8) dat 'gesteld kan worden dat de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie, zelfs mits naleving van de op te leggen milieuvergunning-svoorwaarden, niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt';

- 9) dat er aanleiding toe bestaat het beroep ingediend door het college van burgemeester en schepenen van Schoten gegrond te verklaren

Terwijl

- 1) de bestreden beslissing niet op zeer algemene wijze, doch met concrete en precieze detaillering de door haar aangewende motieven uit de vermelde bezwaarschriften en PV's diende te vermelden;

dat het louter en eenvoudig vermelden van het bestaan van bezwaarschriften en PV's op zich geen enkele motiverende waarde heeft;

dat bovendien tot op heden geen enkele strafvervolgung jegens verzoekende partij werd ingesteld zodat het bestaan van klachten, opgenomen in processen-verbaal, evenmin enige motiverende waarde heeft, wel integendeel;

- 2) verwerende partij geen enkele meting van niet-geleide emissies op het vlak van stof voorlegt;

Daarentegen benadrukt verzoekende partij andermaal dat dergelijke metingen precies in 1984 gedurende 156 dagen (zie stuk 4) werden verricht door het stadslaboratorium van Antwerpen (centrum tegen lucht- en waterverontreiniging, zie stuk 5) in opdracht van het gemeentebestuur SCHOTEN : in dit onderzoek werd gecontroleerd of het gebruik van chroomhoudend zand door de firma van verzoekende partij geen aanleiding geeft tot abnormale stofconcentraties in de omgevingslucht, alsook tot hinder door fenol;

In de periode december 1983 - april 1984 werden monsters genomen van het zwevend en het neervallend stof (derhalve zowel de geleide als de niet-geleide emissies; deze laatsten vormen slechts een onderdeel van hetgeen gecontroleerd werd);

Wat het zwevend stof betreft werd vastgesteld dat de metingen overeenstemmen met de normale achtergrondconcentraties (§ 2.1. van dit onderzoek) en dat de activiteiten van de firma van verzoekende partij klaarblijkelijk geen invloed hebben op de chroomgehalten (§ 2.1., in fine van het onderzoek);

Wat het neervallend stof betreft werd geen abnormale chroomuitval van zwaardere stofdeeltjes vastgesteld (§ 2.2 van het onderzoek);

Verzoekende partij zoekt vergeefs naar de metingen van verwerende partij waaruit het tegengestelde van het onderzoek van het stadslaboratorium zou blijken; in geen enkel opzicht heeft verwerende partij zowel de stofhinder als de mate van de vermeende stofhinder

vastgesteld, aangetoond noch gemotiveerd in de bestreden beslissing.

Bij dit alles dient vervolgens rekening gehouden met het feit dat verzoekende partij inmiddels, om te vermijden dat stormweer de emissie van chromiet zou bevorderen, de transportband naar beneden heeft gehaald, die in 1984 in de periode van de metingen van het stadslaboratorium van Antwerpen bovenop het dak was bevestigd, en voor een groot gedeelte in het gebouw ondergebracht, evenals daartoe twee silo's heeft verplaatst (zie stukken 6, facturen van MANUTECH V.D.E. en VAN GASTEL, juli-augustus 1994); hierdoor kan hoegenaamd geen droog zand meer buiten het bedrijf wegvliegen.

Vervolgens dient tevens rekening gehouden met het feit dat hetgeen gemeten werd in 1984, samengesteld was uit de som van zowel de geleide als de niet-geleide emissies, terwijl verwerende partij het in de bestreden beslissing enkel heeft over de niet-geleide emissies, zodat het middel van verzoekende partij, derde onderdeel, 2), a fortiori ernstig is. Uiteindelijk dient overwogen dat verzoekende partij in ieder geval op grond van alle metingen die tot het dossier behoren, aan alle vergunningsvoorwaarden manifest voldoet en Uw Raad in zijn arrest van 1988, zoals geciteerd in de feiten, reeds heeft overwogen dat 'de omstandigheid dat een risico, bovendien omschreven als louter toevallig' (zoals in casu de stormomstandigheden) 'niet volledig uitgesloten is en dat elk ongemak of iedere hinder, overigens omschreven als eventueel en licht, niet volkomen uitgesloten is, niet toelaat de verdere exploitatie van een reeds sinds tientallen jaren gevestigd bedrijf in het gedrang te brengen'; dat deze overweging a fortiori geldt wanneer verzoekende partij duidelijk aan alle vergunningsvoorwaarden voldoet, zoals afdoende uit de gemeten resultaten (trouwens opgenomen in de bestreden beslissing) blijkt; dat het beoordelen van de mate van mogelijke hinder, gelegen onder de geldende grenswaarden, zoals duidelijk in casu het geval is, erop neerkomt de mate van de burgerrechtelijke 'burenhinder' te evalueren, hetgeen enerzijds kennelijk niet tot de bevoegdheid van Uw Raad behoort en anderzijds deze evaluatie in hoofde van een vergunningverlenende overheid geen deugdelijke motivering kan opleveren om een gevraagde vergunning te weigeren; dat immers de ratio legis van de geldende vergunningsnormen erin bestaat de grenzen van de 'normale burenhinder' te kwantificeren in normen, zodat

éénieder die zich aan deze normen houdt, geen abnormale burenhinder kan veroorzaken, zeker niet in een gemengd woon- en industriegebied zoals in casu.

- 3) verwerende partij in geen enkel opzicht concreet aanvoert dat verzoekende partij daadwerkelijk overdreven zou hinderen op basis van de geponeerde intrinsieke geurhinder; dat integendeel en volgens de overweging zelf van verwerende partij, de gemeten fenolgehalte minder dan 10% bedraagt van de MAC-waarde zoals door verwerende partij zelf aangegeven; verzoekende partij vraagt zich terdege af of verwerende partij zich realiseert dat zij MAC-waarden (MAXIMALE ARBEITSPLATS CONZENTRATION) hanteert, d.w.z. waarden die gelden voor 'binnen de gebouwen' om een uitspraak te doen over emissies 'buiten de gebouwen'? Immers, de MAC-waarde voor fenol (art. 81 van het vernietigde VLAREM II) 'binnen' bedraagt 19 mg/m³, terwijl de MAC-waarde voor 'buiten' dient opgesplitst in functie van het debiet : bij minder dan 100 gr. per uur is er geen emissiegrenswaarde, bij meer dan 100 gr. per uur geldt als grens 20 gr/m³. Verzoekende partij heeft een debiet van 17 gram per uur! Verzoekende partij benadrukt bovendien dat zij minder dan 10% van de MAC-waarden haalt, terwijl deze waarden ('binnen') strenger zijn dan de normen die gelden voor buiten de gebouwen, zodat de motivering van de bestreden beslissing ook op dit vlak volkomen ondeugdelijk is; Verzoekende partij wenst in dit raam te benadrukken dat de emissiegrenswaarden van het vernietigde VLAREM II terzake onverkort gelden in het ontwerp van VLAREM II-bis, bijlage 4.4.2 van het besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, met name : 20 mg/m³ bij een massastroom van 100 gr/uur of meer; dat de loutere academische bewoordingen van verwerende partij bovendien eveneens tegengesproken worden door de vaststellingen van het provinciaal bestuur voor hygiëne van de provincie Antwerpen dd 11 september 1984 (stuk 7), waaruit blijkt dat gelet op het feit dat de door het stadslaboratorium gemeten luchtverontreiniging (stuk 5) en waarin besloten wordt dat de fenolconcentraties te laag zijn om gemeten te worden, het duidelijk is dat in die omstandigheden metingen op bloed en/of urine van omwonenden weinig betekenis zou hebben; verzoekende partij herinnert aan de resultaten van het onderzoek van het stadslaboratorium Antwerpen 1984 : wat de fenolgeur

betreft werden 12 controles uitgevoerd in de omgeving van het bedrijf : de concentraties waren te laag om gemeten te worden en leveren, gelet op de lage reukgrens, geen gevaar op (enkel een lichte geurhinder) voor de omwonenden (§ 2.3. van het onderzoek); het onderzoek besluit dat gedurende de 5 maanden durende meetcampagne te schoten geen abnormale emissiewaarden werden vastgesteld voor chroom, dat tijdens de controles viermaal een lichte fenolgeur werd waargenomen, dat deze geur geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid doch hinderlijk kan zijn voor de omwonenden :

Ook hier past het te overwegen dat verzoekende partij in ieder geval op grond van alle metingen die tot het dossier behoren, aan alle vergunningsvoorwaarden manifest voldoet en Uw Raad in zijn arrest van 1988, zoals geciteerd in de feiten, reeds heeft overwogen dat 'de omstandigheid dat een risico, bovendien omschreven als louter toevallig' (zoals in casu de stormomstandigheden) 'niet volledig uitgesloten is en dat elk ongemak of iedere hinder, overigens omschreven als eventueel en licht, niet volkomen uitgesloten is, niet toelaat de verdere exploitatie van een reeds sinds tientallen jaren gevestigd bedrijf in het gedrang te brengen'; dat deze overweging a fortiori geldt wanneer verzoekende partij duidelijk aan alle vergunningsvoorwaarden voldoet, zoals afdoende uit de gemeten resultaten (trouwens opgenomen in de bestreden beslissing) blijkt;

- 4) verzoekende partij op grond van de stukken in bundel 8 van haar dossier bewijst voor de jaren 1992, 1993, 1994 en een deel van 1995 nooit meer vochtig chromietzand te hebben aangevoerd dan maximaal 20.000 ton per jaar, met een gemiddelde dat lager ligt dan 20.000 ton, hetzij minder dan de helft van het vertrekpunt van de redenering van verwerende partij;

dat derhalve verwerende partij niet afdoende motiveert waarom de beschreven hinder reëel zou zijn, minstens dwaalt in haar motivering;

- 5) verwerende partij zeer concreet en gedetailleerd diende te motiveren aan de hand van welke gegevens de stof- en reukhinder toch nog overdreven zou zijn voor het aanpalende woongebied;

dat verwerende partij bovendien in tegenspraak is met zichzelf door enerzijds te overwegen dat de door verzoekende partij geplaatste installaties 'doeltreffend' zijn en anderzijds te overwegen dat er toch nog overdreven hinder is; doeltreffend impliceert immers dat de getroffen maatregelen hun doel bereiken,

- namelijk de hinder, althans in ieder geval de 'overdreven of niet toelaatbare mate ervan' weg te nemen;
- dat verzoekende partij in dit verband een brief neerlegt aan N.V. CENTRAVEE, uitbater van een Coveediepvriescentrum naast de fabriek van verzoekende partij, dd 05 januari 1984, waaruit blijkt dat er geen sprake is van noemenswaardige hinder en zelfs van de onmiddellijke reactie van verzoekende partij bij de zeldzame gevallen van de minste geurhinder (stuk 9);
- 6) verwerende partij nergens ook maar enige vaststelling aanreikt van 'meermaals vastgestelde ontoelaatbare intrinsieke hinder'; verzoekende partij verwijst naar de hierboven afdoende aangevoerde metingen van het stadslaboratorium van Antwerpen 1984 en de meetresultaten die voorwerp uitmaken van de bestreden beslissing en waaruit blijkt dat verzoekende partij voldoet aan alle emissiegrenswaarden;
- dat de stelling van verzoekende partij enkel wordt verstrekt door de metingen die verzoekende partij heeft door LOVAP (V.Z.W. LOVAP, Erkend Laboratorium, Kleinhoefstraat 4, 2440 Geel) terzake heeft laten uitvoeren in november 1993 (stuk 10) en herhaald in november 1994 (stuk 11), opgesplitst in emissiemetingen chromiet, Gritsilo en harsomhuld zand. De resultaten van deze metingen tonen aan dat verzoekende partij manifest emissiewaarden heeft die ruim beneden de emissiegrenzen van (het inmiddels vernietigde) VLAREM II gesitueerd zijn, zodat verwerende partij ten onrechte tot de in dit onderdeel betrokken overwegingen is overgegaan.
- Deze resultaten tonen aan dat verzoekende partij door het plaatsen van doeltreffende ontstoffsings- en filterinstallaties het niveau van hinderlijke emissies zodanig heeft beperkt, dat dit niveau merkkelijk lager ligt dan de normen van 'VLAREM II'.
- Verzoekende partij benadrukt dat in ieder geval een loutere stijlformule aan de hand van een parafrasering van ondermeer art. 29, 1° VLAREM I, geenszins kan worden beschouwd als afdoende motivering.
- 7) verzoekende partij geenszins over enige milieuvergunning beschikt voor een herlocatie in het Antwerps havengebied, doch enkel over vergunningen voor de kaaien 121/123 en 132/134, waarop een herlocatie (en de hieraan verbonden concessieovereenkomst) onmogelijk is geworden; voor andere kaaien in dit Antwerps havengebied beschikt verzoekende partij niet over enige milieuvergunning (zie tevens hierna

- in het raam van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel) (stukken 12);
- 8) verwerende partij niet vermag op zeer algemene wijze, zonder enige precisering of detaillering, zonder enige concrete vaststelling en meting, op grond van louter algemene overwegingen, te stellen dat de risico's niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt. Zodat de bestreden beslissing niet afdoende en aldus niet uitdrukkelijk is gemotiveerd";

Overwegende dat in memorie van antwoord de verwerende partij hierop repliceert :

"- Bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag beschikt het bestuur over een ruime appreciatiebevoegdheid. Het feit dat een inrichting aan alle wettelijke voorschriften voldoet, zoals bijvoorbeeld stedenbouwkundige en planologische voorschriften en de normen van het VLAREM II, betekent geenszins dat een vergunning niet kan worden geweigerd. De vergunningverlenende overheid heeft het recht en zelfs de plicht elke aanvraag te beoordelen rekening houdend met alle wettelijke voorschriften maar ook met alle feitelijke gegevens. Wat dat laatste betreft, voorzien het Milieuvergunningsdekreet en het VLAREM I trouwens in een uitgebreid gamma van onderzoeks-, inspraak- en consultatiemodaliteiten. (E. LANCKSWEERDT, o.c. p. 68)

In casu heeft verwerende partij verder gekeken dan alleen maar de konformiteit van de beoogde exploitatie met een aantal planologische en milieutechnische normen.

Zo neemt bijvoorbeeld de ontstentenis van effectieve strafvervolgning en veroordeling tegenover verzoekende partij niet weg dat gedurende de periode 1979-1994 negenentwintig klachten wegens milieu-inbreuken vanwege de omwonenden werden genoteerd (wegens stank-, stof-, geurhinder, ...) en vastgesteld.

Zo neemt bijvoorbeeld de aanwezigheid van een (overigens beide doeltreffende) gaswasinstallatie en stoffiltersysteem in de fabrieksschoorstenen niet weg dat er nog steeds 10.000 ton chroomzand in bulk wordt opgeslagen in openlucht, waardoor stofhinder bij droog en winderig weer per definitie onvermijdelijk wordt voor de omwonenden. Het gaat wel degelijk om een vrij veel voorkomend weerstype en niet om een louter toevallig risico zoals zware storm.

In tegenstelling tot wat verzoekende partij beweert, kan ook geen tegenstrijdigheid in de motivering worden gevonden. De 'doeltreffende' installaties betreffen de geleide emissies, terwijl het hoofdzakelijk de niet-geleide emissies zijn die de aanleiding vormen van overdreven stofhinder.

- Reeds bij haar vroegere vergunningsaanvraag daterend uit het begin van de jaren tachtig koesterde verzoekende partij plannen voor een herlokalisatie. Haar vergunningsaanvraag van eind 1992 heeft zij bewust beperkt tot een periode van vijf jaar met het oog op de herlokalisatie, die uiteindelijk nogal duur bleek uit te vallen. Daar waar zij - zoals zij trouwens zelf stelt - eerst alles in het werk heeft gesteld om - met de nodige vergunningen - een geschikte plaats te vinden, stelt zij deze verplaatsing van haar inrichting thans - zij geeft dit bovendien toe - steeds maar uit om louter financiële redenen. Zij rekent zelf op een periode van niet korter dan vijf jaar en stelt de 'economische conjunctuur' verantwoordelijk voor deze termijn, alsof zij enig klaarder inzicht zou hebben in de evolutie daarvan op korte of middellange termijn.

In de bestreden beslissing zou onterecht zijn vermeld dat verzoekende partij beschikt over een milieuvergunning voor een herlokatie in het Antwerpse havengebied. Kritiek op een overtollig motief moet niet tot de vernietiging van een milieuvergunningsbesluit leiden.

- Rekening houdend met de normering én met de feitelijke gegevens is het duidelijk dat de risico's op overdreven hinder voor de omwonenden onaanvaardbaar hoog zijn en blijven, ondanks bepaalde (geslaagde) inspanningen door verzoekende partij.

Indien uit de ingewonnen adviezen blijkt dat de aan de inrichting verbonden hinder door het opleggen van voorwaarden niet kan worden verholpen, kan dit logischerwijze ook niet voor een beperkte termijn, zodat een vergunningverlenende overheid in die omstandigheden dan ook niet op goede gronden kan stellen dat met de milieuhygiënische impact van de inrichting op de omgeving rekening werd gehouden door de vergunning slechts te verlenen voor een beperkte termijn.

Anders geformuleerd : indien de hinder niet tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, zelfs niet met het opleggen van voorwaarden, moet de vergunning worden geweigerd, en kan ze zelfs niet voor een korte termijn worden verleend. (E. LANCKSWEERDT, o.c. p. 68) Zulks diende ook hier konsekwent te gebeuren, zonder achtnaam van bepaalde argumenten van billijkheid, waarnaar de Gewestelijke Milieuvergunningskommissie wel oor heeft gehad";

Overwegende dat de tussenkomende partij in essentie in haar vordering tot tussenkomst doet opmerken dat, in het kader van zijn ruime appreciatiebevoegdheid, de minister te dezen naast een onderzoek naar de conformiteit van de aanvraag met de voorschriften, ook een onderzoek deed naar de opportuniteit van de gevraagde vergunning, dat hij hierbij niet kon voorbijgaan aan de talrijke bezwaarschriften en de processen-verbaal wegens stof- en geurhinder en het feit dat tijdens de exploitatie fenoldampen vrijkomen naar rata van 1,47 mg/Nm³, waar de geurdrempelwaarde 0,43 mg/m³ bedraagt, dat hij terecht ermee rekening hield dat een deel van het chroomzand in bulk wordt opgeslagen hetgeen bij droog en winderig weer stofhinder onvermijdelijk maakt, zelfs al worden de grenswaarden niet overschreden, dat de ligging van de inrichting in een gemengd woon- en industriegebied het noodzakelijk maakt rekening te houden met alle elementen waarvan de normen er slechts één zijn, dat het provinciaal bestuur voor hygiëne in 1984 weliswaar vaststelde dat de emissies geen gevaar opleveren voor de omwonenden maar tevens stelde dat er wel degelijk geurhinder bestaat, dat de opwerping dat in het verleden slechts maximaal 20.000 ton chromietzand werd aangevoerd geen afbreuk vermag te doen aan het feit dat een vergunning voor het verwerken van 40.000 ton wordt gevraagd en de minister bij zijn besluitvorming terecht van dit laatste cijfer is uitgegaan, dat er geen tegenstrijdigheid is in de overweging dat de installaties doeltreffend zijn maar dat er toch nog een overdreven hinder bestaat, nu deze installaties enkel zorgen voor de geleide en niet voor de niet-geleide emissies, dat de verzoekende partij wel degelijk van de bestendige deputatie een milieuvergunning had verkregen voor het overbrengen van haar inrichting naar de kaaien 132/134 en 121/123 in de Antwerpse haven maar de concessie aldaar niet wenste te gebruiken omdat de door het havenbedrijf gevraagde prijs voor haar onaanvaardbaar

was, zodat zij zelf verantwoordelijk is voor het niet-overbrengen van haar inrichting naar een andere locatie;

Overwegende dat de verzoekende partij in de memorie van wederantwoord aan de argumentatie geformuleerd in het verzoekschrift nog toevoegt :

"Ten aanzien van de aangevoerde stofhinder dient beklemtoond te worden dat in de bestreden akte naar geen enkele studie of onderzoek wordt verwezen waaruit zou moeten blijken dat er van zulke (overdreven) stofhinder tengevolge van niet-geleide emissies sprake is, noch wordt zulks gestaafd met enige valabele meting.

Ook het administratief dossier bevat terzake evenmin enige studie of meting waaruit zulks zou moeten blijken.

Alleen al om voornoemde reden moet besloten worden tot de ondeugdelijkheid van het ingeroepen motief.

Er is echter meer, aangezien de verzoekende partij zelf wel een studie voorlegt, die dan nog in opdracht van de vrijwillig tussenkomende partij werd uitgevoerd, en waaruit blijkt dat er hoegenaamd geen abnormale emissiewaarden werden vastgesteld, waarbij dan nog moet worden rekening gehouden met het feit dat verzoekende partij sindsdien nog verbeteringen heeft aangebracht (verplaatsing van een transportband onder dak), zodat gebeurlijke hinder door stof nog meer herleid wordt.

Door het louter verwijzen naar zgn. bezwaarschriften en P.V.'s brengen de verwerende partij en de vrijwillig tussenkomende partij geenszins het tegenbewijs aan dat de emissiewaarden en dus de stofhinder abnormaal en dus onaanvaardbaar zouden zijn. De term «blijken» die door zowel de verwerende partij als de vrijwillig tussenkomende partij veelvuldig wordt gebruikt staat uiteraard ver af van «bewijzen».

Ook om die reden moet besloten worden tot de ondeugdelijkheid van het ingeroepen motief.

Ten aanzien van de aangevoerde geurhinder dient, eens te meer, beklemtoond te worden dat in de bestreden akte op geen enkele wijze het materiële bewijs wordt geleverd van een overschrijding van de geurdrempelwaarde. Alleen al daarom is het ingeroepen motief ondeugdelijk.

Er is echter meer nu op grond van de reeds aangevoerde studie blijkt dat er van een abnormale geurhinder absoluut geen sprake is, dat het fenolgehalte ver onder de toegelaten grens blijft en dit gehalte niet eens onder de emissiegrenswaarden valt noch van het vroegere VLAREM II, noch van het nieuwe VLAREM II.

Ten aanzien van de stelling van verzoekende partij bevatten de memorie van antwoord, noch het verzoekschrift tot vrijwillige tussenkomst geen enkel gegeven, laat staan enig tegenbewijs. Ook om deze reden is de motiveringsplicht geschonden.

Tenslotte en ten overvloedige titel wenst verzoekende partij te beklemtonen dat de verwerende partij de aangeklaagde pollutie in hoofde van verzoekende partij niet alleen in rechte niet bewijst, maar in feite op flagrante wijze tegenspreekt.

Inderdaad is het zo dat de verwerende partij voor het tweede achtereenvolgende jaar de «Blauwe Vlag» heeft afgeleverd aan de yachtclub die gelegen is aan de deur van de verzoekende partij !! Om hiervoor in aanmerking te komen moet beantwoord worden aan de zeer strikte criteria inzake o.m. waterkwaliteit. Hoe dezelfde verwerende partij aldus tegelijkertijd in de bestreden akte kan beweren «[...] dat gesteld kan worden dat [...] de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie, zelfs mits naleving van de op te leggen milieuvergunningsovereenkomsten, niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt [...]», blijft dan ook een volkomen raadsel ...";

Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie nog aanvoert :

"*De 'doeltreffende' installaties waarvan de bestreden beslissing gewag maakt, betreffen enkel de geleide emissies, terwijl het hoofdzakelijk de niet-geleide emissies zijn die aanleiding geven tot overdreven stofhinder.

(...)

Niet-geleide emissies zijn per definitie nu eenmaal zeer moeilijk meetbaar. Om enige meetresultaten te kunnen bekomen zou men de immissie moeten meten, tzt de fall out die op de bodem terecht komt. Dergelijke metingen zijn quasi onuitvoerbaar in het kader van een VLAREM milieuvergunningsprocedure.

*De studie van het stadslaboratorium van Antwerpen dateert al van 1984 en is dus zeker niet recent te noemen.

Daarenboven heeft deze studie niet specifiek betrekking op milieuhinder welke werd/wordt veroorzaakt door de NV De Bruyn.

Wat betreft het neervallend stof wordt enkel vermeld dat 'er bijgevolg geen abnormale chroomuitval is vast te stellen van zwaardere stofdeeltjes'.

De afwezigheid van abnormale chroomuitval (langs het kanaal !) is nog niet gelijk te stellen met de afwezigheid van overdreven stofhinder rond het bedrijfsterrein van de NV De Bruyn";

en de tussenkomen de partij er in haar laatste memorie nog op wijst dat de "blauwe vlag" noch door haar noch door de verwerende partij wordt uitgereikt, maar door "een privé-organisatie";

Overwegende dat uit de ontwikkeling van het middelonderdeel in het verzoekschrift en uit de memorie van wederantwoord en de laatste memorie blijkt dat dit onderdeel eigenlijk inhoudt dat de motieven die tot de bestreden beslissing hebben geleid ondeugdelijk zijn, veeleer dan een schending van de formele motiveringsverplichting te betreffen;

Overwegende dat de onderstaande overwegingen bepalend zijn geweest bij het tot stand komen van de bestreden weigeringsbeslissing :

"Overwegende dat, ofschoon de geleide emissies voldoen aan de emissiegrenswaarden, er nog niet-geleide emissies zijn zoals de opslagplaats voor chroomzand in bulk (10.000 ton) in open lucht, open overstortpunten (terugvoerband en afzaksilo's voor chromietzand) en de transporten waarbij vrachtwagens de grondstoffen in bulk aanvoeren en deponeren, waardoor vooral bij droog en winderig weer stofhinder voor de omwonenden onvermijdelijk is; Overwegende dat behoudens de stofemissies in de woonwijk er ook een fenolgeur in de omgeving waar te nemen is; dat uit literatuurgegevens (Standardized Human Olfactory Thresholds, M. DEVOS) blijkt dat de geurdrempelwaarde voor fenol 0,11 ppm (0,43 mg/m³) bedraagt; dat gelet op de lage geurdrempelwaarde van fenol enerzijds en het gemeten fenolgehalte 1,47 mg/Nm³ anderzijds kan worden gesteld dat afhankelijk van klimatologische omstandigheden het bedrijf voor intrinsieke geurhinder zorgt in de wijk, dat fenol een giftige stof is die bijtend werkt op de ogen, de huid en de ademhalingsorganen; dat de MAC-waarde 5 ppm (19 mg/m³) bedraagt";

Overwegende dat de eerste considerans zonder enige precisering of verwijzing naar een technisch rapport, een verslag van een deskundige of cijfermatige gegevens, poneert dat door de "nog niet-geleide emissies ... vooral bij droog en winderig weer stofhinder voor de

omwonenden onvermijdelijk is"; dat een dusdanig geformuleerd motief te oppervlakkig is, ermee rekening gehouden dat een in juli 1984 op verzoek van de gemeente Schoten door het laboratorium van de Stad Antwerpen opgesteld "verslag over het onderzoek naar de luchtverontreiniging door de p.v.b.a. De Bruyn te Schoten" met betrekking tot het "zwevend stof" stelt dat "de activiteiten van de firma De Bruyn klaarblijkelijk geen invloed hebben op de chroomgehalten" en, met betrekking tot het "neervallend stof", dat "tijdens de periode januari t/m april 1984 het chroomgehalte ... gemiddeld 0,13 mg/m² bedroeg. Dit komt overeen met de uitval te Berchem, Lillo en Berendrecht waar tijdens deze periode respectievelijk 0,13, 0,14 en 0,14 mg Cr/m³ vastgesteld werd. Er is bijgevolg geen abnormale chroomuitval vast te stellen van zwaardere stofdeeltjes"; dat in het besluit van het verslag onder meer staat te lezen dat "tijdens de 5 maanden durende meetcampagne te Schoten geen abnormale emissiewaarden werden vastgesteld voor chroom, welke veroorzaakt werden door het bedrijf De Bruyn"; dat dit verslag zowel de geleide als de niet-geleide emissies betrof, waaruit moet worden afgeleid dat de hinder door "zwevend stof" en "neervallend stof" afkomstig van niet geleide emissies uiteraard nog kleiner is; dat daarenboven ermee rekening moet worden gehouden dat de verzoekende partij sindsdien, d.w.z. na de metingen die aan de basis liggen van voormeld verslag, een oorspronkelijk in open lucht werkende transportband grotendeels binnen in het gebouw heeft ondergebracht;

Overwegende, wat de tweede considerans aangaat, dat het hierboven vermelde verslag van het Antwerpse stadslaboratorium omtrent de fenolgeur stelt :

"Tijdens de maanden september en oktober 1983 werd 12 maal een controle uitgevoerd in de omgeving van het bedrijf. Vier maal werd vlak bij het bedrijf een lichte tot zeer lichte fenolgeur waargenomen. De fenolconcentraties waren te laag om gemeten te worden met de beschikbare meetapparatuur : fenol heeft een

zeer lage reukgrens zodat het reeds in extreem lage concentraties olfactorisch waargenomen wordt (0,05-0,6 ppm). Deze concentraties leveren gelet op de lage reukgrens geen gevaar op voor de omwonenden, weliswaar kunnen ze aanleiding geven tot lichte stankhinder in de omgeving. Deze geur is afkomstig van de produktie van vormzand";

dat voorts het fenolgehalte (1,47 mg/Nm³) minder dan 10% van de "MAC-waarde" (19 mg/m³) blijkt te bedragen, terwijl deze MAC-waarde voor gesloten ruimten geldt en dus strenger is dan de open-luchtnormen; dat ten slotte met de verzoekende partij moet worden aangenomen dat, gelet op het debiet van fenol van haar bedrijf, met name 17 gram per uur, zij niet eens valt onder de emissiegrenswaarden van het vroegere VLAREM II (artikel 81 van het besluit van de Vlaamse regering van 7 januari 1992 houdende vaststelling van het Vlaams reglement inzake milieuvoorwaarden voor hinderlijke inrichtingen), noch van het VLAREM IIbis (bijlage 4.4.2. van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieu-hygiëne) nu er geen emissiegrenswaarden zijn bij een debiet van minder dan 100 gram per uur; dat ook dit motief niet als afdoende kan worden beschouwd; dat het onderdeel van het middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit van de minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Leefmilieu en Huisvesting van 31 mei 1995 waarbij :

- a) het beroep van de n.v. De Bruyn tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen van 1 april 1993 houdende het verlenen van de milieuvergunning tot 6 oktober 1994 tot het in bedrijf houden en veranderen van een aan de Zaat-

straat te Schoten gelegen inrichting voor het behandelen van chromietzand, ongegrond wordt verklaard,

- b) het beroep van het college van burgemeester en schepenen van Schoten tegen hetzelfde besluit gegrond wordt verklaard,
- c) het beroepen besluit wordt opgeheven, en
- d) aan de verzoekende partij de vergunning wordt geweigerd om de bewuste inrichting in bedrijf te houden en te veranderen.

Artikel 2.

Dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 3.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

De kosten van de tussenkomst, bepaald op drieduizend frank, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op zes februari 1900 zevenennegentig,
door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	D. VERBIEST,	staatsraad,
	R. STEVENS,	staatsraad,
Mevr.	Ch. BAMPS,	toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter,

Ch. BAMPS.

M.-R. BRACKE.